

STM 1925

Eggert och Küster

Konsertverksamhet och kompositioner

Av Tobias Norlind och Sten Broman

© Denna text får ej mångfaldigas eller ytterligare publiceras utan tillstånd från författaren.

Upphovsrätten till de enskilda artiklarna ägs av resp. författare och Svenska samfundet för musikforskning. Enligt svensk lagstiftning är alla slags citat tillåtna inom ramen för en vetenskaplig eller kritisk framställning utan att upphovsrättsinnehavaren behöver tillfrågas. Det är också tillåtet att göra en kopia av enskilda artiklar för personligt bruk. Däremot är det inte tillåtet att kopiera hela databasen.

EGGERT OCH KÜSTER.

KONSERTVERKSAMHET OCH KOMPOSITIONER.

I förra numret meddelades en utförlig biografi av Eggert efter Nya Extra Posten 1819. Det återstår blott att med ledning av konsertstatistiken och de till vår tid i handskrift bevarade kompositionerna söka ge en någorlunda överskådlig bild av hans verksamhet i Sverige. Då hans kapellmästartid och arbete som dirigent delvis sammanfaller med Küsters, torde det vara skäl att även medtaga de få uppgifter som kunna inhämtas om denne senare.

Enligt biografien i Nya Extra Posten var Eggert född 1779, en uppgift som strider mot alla dem som eljest meddelas om honom. Drake säger i sin biografi i det handskrivna lexikonet, att han dog d. 14 april 1813 — 43 år och några månader gammal. Födelseåret sätter han till 1780. Det förefaller som om Drake fått alla data om sin vän från honom själv, och en felaktighet rörande födelseåret vore då rätt egenomlig, helst han så noggrant angivit hans livslängd. Jan. eller febr. 1780 synes därför riktigare än 1779, även om dec. 1779 icke direkt strider mot Drakes uppgift om hans ålder.

Enligt biografien i Nya Extra Posten anlände Eggert till Stockholm d. 7 juli 1803. Då så bestämt en viss datum anges, måste väl antagas, att direkta uppgifter kunnat erhållas härom. Den 9 aug. skulle han sedan blivit "hovmusiker" och året därpå "kammarmusiker". Vari skillnaden mellan dessa båda titlar bestått, är svårt att säga. Dahlgren uppger i Ant. om Stockholmsteatrar, att Eggert "1804(?)" fått anställning i hovkapellet. Han tyckes således ej ha funnit några handlingar om tidpunkten för hans anställning. Antagligen intog Eggert redan d. 9 aug. 1803 sin plats som violinist i hovkapellet. Hans första komposition var enligt Nya Extra Posten musiken för hertig Fredriks begravning. Prins Fredrik Adolf, broder till Gustaf III och hertig Karl, dog på en rekreattionsresa i Montpellier d. 12 dec. 1803 och begrovs i

konsistorialkyrkan där d. 13 jan. 1804. Begravningshögtidligheten i Sverige torde ha skett flera månader senare. Kantatens manuskript i kgl. teaterns bibliotek bär dateringen d. 10 sept. 1804. Eggert skrev den efter all sannolikhet under sommaren 1804 — alltså ett år efter sin ankomst till Sverige.

Första gången en komposition av Eggert förekommer på ett konsertprogram i Stockholm är d. 14 maj 1805, då en "stor symfoni" utföres. Det anmärkes särskilt, att den förut uppförts på "Rikssalen" d. 29 april. Om detta första tillfälle förmåler tidningen Dagligt Allehanda (²⁷/₄) blott: "om aftonen kl. 8 bliver hos Deras Majestäter Konungen och Drottningen Cour i Stora Galleriet".

Dessa båda på officiell beställning skrivna kompositioner utvisa, att Eggert tidigt kommit i gunst vid hovet. Detta beskydd å högsta ort torde ha bidragit till att han kommit i förbindelse med den högre aristokratien och även mottagits i de musikälskande hemmen. En symfoni tillägnad Skjöldebrand tyder på, att han stått denne musikentusiast nära och väl då även introducerats i det högförnäma sällskapet Nyttä och Nöje, där Skjöldebrand då var ledare. I programmet d. 10 dec. 1806 meddelas: "ny symfoni av kammarmusikus Eggert". Denna kunde dock ej då uppföras, "emedan några högst nödiga trumpetstämmor felades". Då just Skjöldebrandsymfonien har tre mycket framträdande trumpetstämmor, kan näppeligen någon annan ha avsetts än just denna. Några månader senare står åter "ny symfoni av Eggert" på programmet (²⁰/₃ 1807), och då torde alltså Skjöldebrandsymfonien kommit till offentligheten. Verket måste ha mottagits med välvilja, ty på nästa konsertprogram (²⁷/₂) står blott: "Eggerts symfoni".

I biografien i Nya Extra Posten omtalas ej, att Eggert, sedan han 1803 nått Stockholm, rest ur landet, och man kan således förmoda, att han hela tiden haft anställning i huvudstaden. Detta hindrar ju ej, att han en kortare tid varit på besök i hembygden. Ätminstone tyder ett meddelande i ett konsertprogram d. 14 maj 1807 härpå. Denna dag hade nämligen Eggert en egen konsert och framträdde då för första gången som dirigent (tillsammans med konsertmäst. Müller). Det står då först: "Konsert på Stora Riddarhussalen kl. 6 e. m. för hr Eggert, som snart lämnar Sverige". Måhända har han direkt tänkt på att lämna landet men blivit ombedd att stanna

och ångrat sig. Förhållandena vid operan voro ju dystra nog. Den 27 sept. 1806 hade konungen befallt "det Stora Operan komme att alldeles indragas samt nu genast anses som upplöst", och d. 16 mars 1807 förordnat, att operahuset skulle nedrivas. Kanske har även Hæffner önskat en hjälp — eller velat avgå — och Eggert föreslagits till efterträdare. Küsters namn förekommer första gången 1807 och då i samband med ett engagement som hovkapellmästare. I Rom lär avtalet ha skett. Eggert, som stod i gunst hos Hæffner, blev måhända vid meddelandet härom modlös och ville resa. Då emellertid tiderna ej voro sådana, att man kunde mottaga en ny hovkapellmästare från främmande land, fick Küster tills vidare vänta, och Eggert anmodades i stället att ge prov på sin förmåga. Konserten d. 14 maj 1807 är hans debut som dirigent, och han passar samtidigt på att framföra flera av sina kompositioner. Programmet upptager följande: Avd. I: 1. Symfoni av Eggert, "varuti Adagio med 4 obligata valthorn är utur den av honom komponerade Sorgmusik, som upfördes vid högsalig H. K. H. Hertig. Fredric Adolphi begravning"; 2. Aria av Krause, sjungen av fru Wässelius; 3. Kvartett för 2 violiner, altviolin och cello, komponerad av Eggert, exekverad av hrr Westerdahl, Chiewitz, Reddewigh och Megelin. Avd. II: 4. Symfoni av Eggert, dedicerad åt Kgl. Mus. Akademien och "hvaruti förekomma till slut Marschen och Dubbelfugan vid förbemälte begravningsmusik"; 5. "God save the king" med variationer för tre fagotter, exekverad av hrr Preumayr; 6. Sextett av Eggert för violin, klarinett, valthorn, altviolin, cello och basso, exekverad av hrr Müller, Crusell, Hirschfeldt, Askergrén, Salgé och Wirthe (dessa båda nummer kommo ej till uppförande på grund av Preumayrs d. ä:s, Crusells och Hirschfeldts sjukdom); 7. Final ur en symfoni av Eggert, innehållande fantasi över en svensk folkvisa.

Programmet kan ju synas väl kraftigt tilltaget, dock får man härvid erinra om, att vid den tiden i allmänhet många och stora nummer plägade förekomma. Det är tydligen frågan om tvenne olika symfonier av Eggert, vilka helt eller delvis uppförts. Om den första nämnes, att ett adagio med fyra obligata valthorn ingår. Detta kan ej syfta på någon annan än Skjöldebrandsymfonien, som börjar med ett adagio med 2 horn i G och 2 i B basso. Om andra avdelningens sym-

foni heter det, att den tillägnats Mus. Akademien. Denna symfoni har en mellansats, Marsch Grave, och en avslutnings-sats, "Fuga maestoso Adagio". Båda symfonierna ha således delvis byggts upp på kantaten av 1804. Variationsverket har ej kunnat återfinnas. Kvartetten torde vara en av de till vår tid bevarade. Det stora antalet stråkkvartetter tyder på, att Eggert varit med om de många musiksammanträdena i hemmen, där kvartettspelet odlats. De med op. 1 betecknade tre kvartetterna äro tillägnade grosshandlare E. Stenberg, i vars hem han alltså varit. Även hos Skjöldebrands odlades kvartetter vid de regelbundet återkommande musikafnarna.

Vare sig Eggert sedan lämnat Sverige för ett kort besök i sin hembygd eller han ångrat sig och stannat, synes hans verksamhet under senare hälften av året 1807 ej ha varit framträdande. Han omnämnes ej förrän i febr. året därpå som dirigent. Under den mellanliggande tiden uppfördes ej heller några verk av honom. Året 1807 kallades Eggert som medlem av Musik. Akademien, dock som utländsk, något som ju kan synas rätt egendomligt. Frigelbiografien omtalar, att han 1806 gjort försök med föreläsningar i musikens teori. Dessa måste väl ha hållits på svenska språket. Alltså synes han ha fullt tillägnat sig svenskan som nytt modersmål redan då. Han hade i fyra år verkat i landet och borde således ha räknats till landets egna, så mycket mera som han alltid varit svensk medborgare, enär Rügen var svenskt. Möjligen kan detta ha stått i förbindelse med hans beslut i maj att lämna landet, varvid man inom akademien mera tänkt på den bortfarande främlingen än den acklimatiserade svensken.

Frigelbiografien nämner, att han d. 15 febr. 1808 "constituerats att förestå det kgl. kapellet". Dahlgren nämner honom 1808 som "tillförordnad kapellmästare", något som ju kan förklaras därav, att Häffner ännu ej avgått. Först d. 20 april fick Häffner avsked, och d. 8 maj dirigerade denne för sista gången hovkapellet. Att någon kgl. teater ej fanns, kan ej härvid ha varit utslagsgivande, då hovkapellet vid denna tid tillika var konsertinstitution, som handhade så gott som hela konsertverksamheten i huvudstaden. Denna hovkapellets uppgift hade även med operans indragande blivit så mycket mera maktpåliggande, och konungen synes själv ha velat bereda hovkapellets medlemmar tillfälle till extra förtjänst genom att

"befalla och tillåta publice konserter". Konung Gustaf Adolf var ej vän av teater men väl vän av musik, en konst som han förstod bättre än sin fader. Det är ett hittills alldeles förbisett faktum, att sedan operan indragits, antalet orkesterkonserter — om andra konserter talas överhuvudtaget under denna tid ej — i utomordentlig grad steg, och även programmen fingo en gedignare karaktär med symfonier främst. Eggert behövde således ej alls anse sig som överflödig, därför att stora operor ej längre gävos. Någon sinekur var verkligen ej hans hovkapellmästarplats. Tvärtom funnos stora uppgifter att fylla för en gedigen musiker och kompositör, och Eggert visade till fullo, att han var dem vuxen. Antalet orkesterkonserter våren 1808 var 1 à 2 i veckan.

Eggert började sin dirigentverksamhet med "en stor symfoni av Beethoven" (antingen den andra eller första). Den 19 mars dirigerade konsertmästare Norman, varvid en ny komposition av Eggert uppfördes: "den bekanta serenaden av Mozart, varierad för 3:ne fagotter och hel orkester". De tre fagottstämmorna utfördes av de tre Preumayrarna, vilka alla tre voro virtuoser på sina instrument och inspirerat flera svenska kompositörer till soloverk för tre fagotter med orkester. Nästa konsert d. 2 april ledde åter Eggert (tills. med Müller) och antagligen även konserten d. 8 april. Dagen därpå utfördes bl. a. hans Mozartvariationer. Den 10 april nämnes Eggert direkt som dirigent, däremot hade Häffner och Müller ledningen av Skapelsen om hand långfredagen d. 15 april. Den 23 april dirigerade Eggert ånyo en Beethovensymfoni.

På hösten började han d. 23 okt. med en även för stockholmspubliken högst ovanlig och ny musik: "en andelig symfoni av Sebastian Bach" och slutade programmet med "stor motett med stor orkester av Mozart". Årets konsertverksamhet avslutades d. 14 dec. med en symfoni av Haydn. Året 1809 blev ej mindre ansträngande. Som dirigent ledde Eggert ett dussintal konserter (sannolikt ändå flera, då ej dirigentens namn överallt är utsatt). Dessutom framträdde han första gången som oratoriedirigent långfredagen d. 31 mars med Skapelsen. Då man alltid vid vokalkonserter hade två dirigenter, fungerade Müller som hjälpare. På programmen förekommer detta år ovanligt ofta Mozart, och särskilt synes man ha velat förbereda publiken på Trollflöjten och Don Juan.

Även börjar Eggert känna sig för, om ej Haydns andra oratorium Årstiderna skulle falla publiken i smaken. Den 22 febr. uppföres sist på programmet tredje avdelningen Hösten "med stor kör". Samma konsert uppfördes en symfoni av Eggert.

Några veckor senare hade Gustaf Adolf upphört att styra riket, och den nye konungen Karl XIII, som var stor vän av festligheter och nöjen, tänkte genast på operan och teaterverksamheten. Eggert fick även här omedelbart visa sin förmåga att skriva scenisk musik. Den 6 maj 1809 uppfördes å Arsenalsteatern Pixérécourts Mohrerne i Spanien "med divertissement och stort spektakel". Eggert hade härför komponerat musiken. Stycket blev rätt populärt och gavs intill 1835 ej mindre än 40 gånger.

Den 9 juni återupptogs Skapelsen, denna gång i Maria kyrka, dock utan orkester, blott med orgel som ackompanjement. Den 29 juni skedde Karl XIII:s högtidliga kröning med festkantat av Eggert.

Så förgick sommaren efter en mer än vanligt rik konsertsäsong, och man njöt under tiden av "harmonimusik i Kungsträdgården vid Jakobs kyrka kl. 6 e. m.", vilken bestods av "första livgardets oboister". På Djurgårdsteatern läto under mellanakterna virtuoser på violin, valthorn, flöjt m. m. höra sig solo. Här var naturligtvis ej Eggert med, men möjligen ledde han "en fullständig instrumental- och vokalkonsert på Djurgårdsteatern" d. 2 sept.

På hösten var Eggert färdig med ännu en kantat — således den tredje större vokalkompositionen för året. Möjligen ha de många körkonserterna särskilt lockat till verk inom denna stil. På våren hade ju Skapelsen givits två gånger, och en del av Årstiderna en gång. Därtill kan läggas kröningen med festkantaten härför. Ännu en gång samma år d. 4 okt. givdes Skapelsen i Storkyrkan, "som vid detta tillfälle bliver högtidligen eclairerad". Konserten var till förmån för Vesterbottens innevånare, vilka lidit under ryssarnas härjningar. Man nöjde sig emellertid ej med detta verk, utan konserten började med "en cantate för tillfället av doctor Wallin, musiken komponerad av kapellmästaren herr Eggert".

Sex veckor senare blev åter Storkyrkan "högtidligen eklärad" för en "Andlig konsert" till förmån för hovkapellet

änke- och pupillkassa och storkyrkoförsamlingens fattigskola. Ett ovanligt rikt program bjöds, och konserten fick börja en halv timme tidigare än vanligt ($1\frac{1}{2}$ 6). En stor symfoni av Eggert inledde; sedan följde ett körverk Fader vår av Andreas Romberg, en aria bravura och kören, "Helig" av Vogler. Andra avdelningen började med fuga ur samma Eggert-symfoni; där- efter åter ett körverk, Te Deum av Graun, och sist "kantat för detta tillfälle" av Eggert. Symfonien synes, att döma av avslutningsfugan, ha varit den akademien tillägnade. Konserten var ovanligt talrikt besökt, ty särskilda ordningsregler för de besökande kungjordes i tidningarna. Om ordningen inne i kyrkan heter det bl. a.: "I kyrkan må icke någon företaga sig att uppkлива på bänkarna till undvikande av att genom vederbörande genast varda utvista". Årets konserter avslutades d. 19 dec., då ånyo "en stor symfoni" av Eggert uppfördes. Eggert hade därmed avslutat sin egentliga stora verksamhet, ty redan vid årets slut hade Küster, som 1807 blivit utnämnd till kapellmästare, ankommit till staden. Visserligen trädde ej Eggert genast tillbaka, varken som dirigent eller kompositör, men han hade fått en konkurrent, som snart blev besvärlig nog. Den 1 juli 1810 frånträdde han sin befattning — antagligen frivilligt, men huvudstaden och hovet kunde ej undvara hans eminenta kraft, och så måste han ständigt ånyo fram är som dirigent än som kompositör av festmusik. Även för den nu åter upptagna operaverksamheten måste hans hjälp anlitas.

Konkurrensen med Küster torde väl egentligen ej ha varit så stor, då Eggert hade en fast ställning vid hovet och ägde huvudstadens fulla förtroende, och han lyckades hålla sig uppe ännu till långt in på året 1811, men i jan. detta år hade en vida farligare medtävlare kommit, Du Puy, och det var sannolikt dennes stora popularitet och i utlandet fullt erkända dirigentegenskaper som till sist tvang Eggert att uppge fältet. Wikström skriver i sina minnen, att Eggert var en "klen dirigent". Detta kan ej ha märkts, så länge Du Puy ej fanns och Küster var officiell hovkapellmästare, ty gång på gång fick Eggert träda i stället, då det gällde mera makt-påliggande verk. Men då man börjat få blicken riktad på Du Puy, som i vissa dåtidens källor kallas "den ypperste dirigent" Sverige någonsin haft, måste man väl medge, att

Eggert var den svagare, så mycket mer som Du Puy även var en ypperlig skådespelare, betydande violinist och högt ansedd kompositör. Då operan nu börjat bli huvudsaken, blev Eggert alltså överflödig.

De tre sista åren av Eggerts verksamhet i Stockholm (1810—12) blevo därför en febril kamp mot konkurrenter, vilka sökte undantränga honom, först kampen mot Küster, sedan Du Puy. Vad han verkligen ännu i motvind kunde förmå, visar hans stora verksamhet dessa år.

Under första delen av år 1810 dirigerade Eggert som vanligt de allra flesta konserterna så t. ex. 2 och 10 jan., 17 febr., 11 och 14 mars, 4, 11, 15 och 20 april. Av hans egna verk gavs endast en symfoni ($10/1$). Ett mycket betydelsefullt arbete begynte Eggert detta år genom att uppföra Haydns oratorium Årstiderna i fullständigt skick.

Konserten ägde sedan rum d. 14 mars och upprepades i samma kyrka d. 11 april till förmån för "Gustaf Adolfs hospital till fond för pensioner åt bleserade soldater". Som hjälpdirigent hade han båda gångerna konsertmästare Müller. Den 20 april dirigerade båda den sedvanliga långfredagskonserten med Haydns Skapelsen.

Küster, som sannolikt ankommit till Stockholm redan i slutet av år 1809,¹ erhöll omedelbart i uppdrag att skriva en fredskantat. Då frederna avslöts d. 17 sept. 1809 (med Ryssland), d. 10 dec. 1809 (med Danmark) och d. 6 jan. 1810 (med Frankrike), måste denna kantat senast ha uppförts i jan. 1810. Sedan höres ej av honom under våren detta år. Någon direkt syssla synes han ej ha haft. Dahlgren nämner, att han först d. 1 juli 1810 inträdde som hovkapellmästare. Till dess måste sysslan således ha skötts av Eggert.

Första gången Küster framträdde som dirigent var d. 30 maj, då konserten började med en symfoni av honom själv. Därjämte uppfördes en duett, som sjöngs av m:lle

¹ Allt tyder på att Crælius och Küster följts åt på vägen från Rom till Stockholm. Crælius konserterade i början av okt. 1809 i Leipzig och anställdes som sångmästare vid kgl. teatern i Stockholm d. 18 i samma månad (se Dahlgren s. 449 och 424). Alltså bör han vid denna tid ha varit åter. Om Küster säger Dahlgren (s. 527), att kontrakt om hans anställning avslöts redan 1807 i Rom, men han kom ej till Sverige förrän 1810. Med tanke på fredskantaten i början av år 1810 bör avgjort hans ankomst till Sverige sättas senast till de sista månaderna av 1809 eller till tiden för Crælius' hitkomst.

hr Crælius. Andra avdelningen började med en kör av aftonens dirigent. Vid kronprinsen Karl Augusts begravning d. 20 juni 1810 uppfördes en ny kantat av Küster.

Höstens konsertliv blev ovanligt svagt. Man hade sitt intresse blott riktat åt kronprinsens, Bernadottes, mottagande och drömde blott om ett verkligt återupptagande av opera-verksamheten. Endast tvenne konserter gavs d. 12 sept. och 1 dec., av vilka den förra dirigerades av Eggert, den senare av Küster. På dec.-konserten gavs ånyo en symfoni av dirigenten. Küster fick uppdraget att skriva en kantat för mottagandet, Eggert en annan. Den förra torde ha uppförts på hösten 1810 (nov. eller dec.), den senares d. 22 jan. 1811. Viktigare än dessa tillfällighetsverk, var återupptagandet av en stor opera som galaföreställning, nämligen Naumanns Gustaf Vasa. Karakteristiskt nog ansåg man ej Küster kompetent att leda detta verk, utan detta uppdrag överlämnades åt Eggert, som skötte sig på ett glänsande sätt. Verket gavs första gången d. 5 nov. och andra d. 9 nov., båda under hovets och publikens stora belåtenhet.

Den 19 dec. 1810 hade Küster sin teaterpremiär med Henrik IV, vilket uppdrag han som kompositör och dirigent skötte så illa, att verket aldrig mer än denna enda gång gavs. Personne säger om verket och musiken: "Küster hade till stycket skrivit en musik, som tävlade i sömngivande förmåga med själva stycket" (Sv. teatern III, 64).¹

Året 1811 blev sedan mestadels reserverat åt Küster, vilken nu fick visa sin förmåga som konsertledare och kompositör av vokala och instrumentala verk, sedan han så ömkligt misslyckats som teaterkompositör och ledare. Som dirigent nämnes han sju gånger å programmen: 16 mars, 27 april, 7 maj, 20 okt., 5 nov., 16 nov. och 14 dec. Den sedvanliga långfredagskonserten vågade man dock ej lämna i hans händer, utan lät Eggert och Müller sköta om oratoriet. Man hyste troligen ej förtroende till hans förmåga att leda stora körer.

De verk av Küster, som detta år uppfördes, voro: en "ny" kantat ($7/5$), en uvertyr ($7/5$) och ett solo för fagott ($30/3$). Den 7 maj uppfördes för sista gången ett verk av Küster. 1812 omtalas han som dirigent endast fyra gånger: 4 jan., 21 jan.,

¹ Kgl. teaterns manuskript (orkesterstämmor) upptager, förutom uvertyr och intermezzo mellan 2:a och 3:e akten, 12 sångnummer.

12 febr., 27 mars. Den sista är Långfredagskonserten med Skapelsen. Müller eller Westerdahl stod för övrigt som sidodirigent vid alla dessa konserter 1812. Den 22 maj 1811 hade Du Puy sin första konsert, och man längtade tydligen efter ett lämpligt ögonblick att bli den mindre välkomne gästen kvitt.

Eggert erhöll en egen afton d. 9 mars 1811, varvid han för sista gången framträdde som dirigent av konsert (den var först annonserad till d. 23 febr. men hade måst uppskjutas). Han dirigerade därvid blott egna verk. Proqrammet upptog en symfoni, en pianokvartett, en sångterzett, en septett och en kantat, "som vid högtiden d. 22 jan. på Børsen uppfördes". Nya Extra Posten, som omlatar denna konsert, kallar symfonien "Krig och Fred". Säkertligen var denna identisk med den som nr 4 i Mus. Akademiens bibliotek betecknade och torde ha varit ny för aftonen. Även terzetten synes ha varit ny. Den blev Eggerts populäraste komposition och sjöngs mycket i Par Bricole, varifrån Westerstrand upptog den i Sillsalaten på 1830-talet.

Då Eggert åtagit sig att dirigera Gustaf Vasa i nov. 1810, hade han begärt att få som recett Trollflöjten. Någon Mozart-opera var dittills ej given i Sverige, och Eggert hade således att inöva ett förstahandsverk på stockholmsoperan av allra största betydelse. Att han gick till arbetet med omsorg bevisas av de många entusiastiska omdömen, som fälldes om premiären d. 30 maj 1812.

Eggert hade därmed definitivt avslutat sin verksamhet i Stockholm och lämnade under sommaren huvudstaden. Ett nytt sceniskt verk hade han dock förut avslutat: musiken till Svante Sture med den sedan så populära sången "Upp-bröder för konung och fädernebygd". Denna historiska dram hade sin premiär d. 31 okt. 1812.

Eggerts musikinsats i Sverige var ej slut med att han lämnade Stockholm. Ännu återstod för honom ett fullt så viktigt verk: nämligen upptecknandet av svenska folkvisor. Sannolikt hade hans intresse riktats åt detta håll genom Drake, vilken lärde känna honom år 1810, då han slutat sina studier i Uppsala och någon tid uppehöll sig i huvudstaden.

Drake tillhörde den romantiska skolan och hade närmast Hammarsköld, Livijn och Rääf till sina vänner. Med dessa

dryftade han alla de musikspörsmål, för vilka den nya riktningen hade särskild betydelse: skapandet av en nationalopera på folklig grund och tillvaratagandet av våra musikaliska folkminnen. Drake blev Eggerts elev i musik, och lärjungen vann snart i sin lärare en villig hjälpare i arbetet för att bevara våra folkmelodier. Huruvida Eggert redan innan sommaren 1812 varit hos Rääf och Drake i Östergötland, är ej bekant. Säkert är emellertid, att han direkt deltagit i uppteckningsarbetet. Rääf skriver nämligen i sin självbiografi på tal om sina balladuppteckningar: "Melodierna till dessa sånger avsattes till större delen genom förutnämnde prof. E. Drake och hans dåvarande musiklärare och gäst, k. kapellmästaren J. Eggert som, efter avsked från denna befattning, ämnade återflytta till sitt fädernesland Tyskland, men hindrad därför av franska oroligheterna, insjuknade hos Drake och, förflyttad till mig, avled på Thomestorp" (A. Ahnfelt, Rääf s. 17 f.).

Av detta inmeddelande ser det ut som Eggert först sommaren 1812 tagit direkt del i verket. Sannolikt kunde han ej länge syssla därmed på grund av sin snart allt tydligare framträdande sjukdom. Att döma av Frigelbiografien hade Eggert även intresse för de svenska folkinstrumenten och önskade anbringa dem i en nationalopera.

Striden Eggert—Du Puy 1811 och 1812 var inom musiken en motsvarighet till kampen Hammarsköld—Grafström. Eggert representerade den tyska skolan med romantiskt inslag; han hade verkat för oratoriet med Haydn och för symfonien med Beethoven, skrivit operor med folkliga inslag och samlat folkmelodier. Med allt detta kunde han just bli den nya skolans bäste hjälpare, Hammarskölds, Rääfs och Livijns vän. Du Puy representerade den franska skolan och hade sina rötter i 1790-talets konstodling. Med honom kunde man ej förvänta sig annat än ett fullföljande av de gamla franska traditionerna. Han fick därför sina bästa vänner inom det akademiska lägret. Det är betecknande nog, att Drake begynner sin kamp för nya skolans ideal med en polemik mot Du Puy. Ännu 1823, kort efter Du Puy's död, heter det i Enterpe: "Du Puy var i sin livstid en väldig befordrare och stadfästare av den moderna fransyska smaken i vår musik." Sedan författaren därefter kritiserat denna hans propaganda, tillägger han: "Lyckligare hade det varit att bilda oss efter den tyska mu-

siken såsom både idérik och målande och till sin karaktär mera överensstämmande med vårt nationella lynne“.

Så tänkte nästan alla av den nya skolan, och de sågo i Du Puy förnämsta hindret för fullföljandet av de tyska traditionerna. Eggert var i stället de första romantikernas man och till honom satte de sin lit. Huruvida han verkligen, om han fått leva, förmått upptaga striden med en Du Puy, är svårt att säga, hans mera tillbakadragna, svärmiska gemyt drog honom väl mera till den stilla verksamheten. Han var dock en god och solid andra man och hade kunnat vid en mäktigares sida kunnat göra mycket för svensk tonkonst.

EGGERTS KOMPOSITIONER.

I. SCENISK MUSIK.

1. Mohrerne i Spanien. Premiär Arsenalsteatern 6 maj 1809. Ouverture. All. presto. D. $\frac{4}{4}$.
- Akt. I. 1. Marche. Grave. G. $\frac{2}{4}$. 10. Ballet. Maestoso. D.
2. " D. $\frac{4}{4}$. 11. Marche. All. ass. A.
3. " A. $\frac{2}{4}$. Akt. II. Melodrame. Adagio. c. $\frac{3}{4}$.
4. Melodrame. Adagio.
5. Ballet. All.tto. D. $\frac{3}{8}$. Akt. III. 1. All.tto maest. C.
6. [fattas.] 2. Lento ma nontropo. D. $\frac{4}{4}$.
7. Gavotte. A. $\frac{2}{4}$.
8. Allegro ass. c. $\frac{4}{4}$. 3. And. mod. B. $\frac{2}{4}$.
9. Marche. Andante. G. $\frac{2}{4}$. 4. All. mod. D. $\frac{2}{4}$.
5. All. maest. C. $\frac{4}{4}$.

Musik. Akad:s bibl. (alla här nämnda nummer). — Ms. i K. Teaterns bibl. (end. nr 1, 3, 4 och II. aktens melodram). Marsch nr 3 i klaverutdrag i Mus. Tidsfördrif 1810: 2.

2. Svante Sture. Drama i 5 akter. Pr. K. T. 31 okt. 1812.
 1. Marche. All.tto. B. $\frac{4}{4}$.
 2. Choral till S:t Clara Klöster: "Från världen och förgängelsen".
 3. All. mod. And. (med solo: "Upp bröder för konung och fädernebygd"). E. $\frac{4}{4}$.
 4. Marche. g.
- Entreact till 2. akten (därjämte två marscher o. Allegro). Partitur o. stämmor i K. Teaterns bibl.

[I Du Puys teaterstycke "Föreningen" 1815 ingår en melodi av Eggert (se Personne. III, 130)].

II. KANTATER OCH TILLFÄLLIGHETSSTYCKEN.

1. Begravningsmusik till Fredrik Adolfs död. 10 sept. 1804. "Som dig, Gud, tackes, gör med mig." Int. Marche. Grave. Ess. $\frac{4}{4}$. — Stämmor i ms. K. Teaterns bibl.
2. Cantate vid firandet av freden mellan Ryssland och Sverige år 1809: "Ljuvliga budskap, som tiden förkunnar". All. C. $\frac{6}{8}$. — Partitur i Mus. Akad:s bibl.
3. Cantate vid Carl Johans ankomst till Stockholm 1810. "Gläds Svea." All. B. $\frac{4}{4}$. Partitur i Mus. Akad:s bibl. — Klaverutdrag av Drake tryckt i Mus. Tidsf. 1813.
4. Carl XIII:s kröningsmusik. 29 juni 1809. Introd. Marche. Allegro mod. E. $\frac{4}{4}$. — Ork.-stämmor i hdskr. i K. Teaterns bibl.
5. Cantate till förmån för Stockholms Erikshus: "Werdarnes evige konung". And. maestoso. Ess. $\frac{4}{4}$. Mus. Akad:s bibl.
6. Cantate för Forte-Piano eller Organo (sopr. o. orgel eller pf.): "Hvad stark gudomlig kraft". Adagio. E. $\frac{4}{4}$. — K. Teaterns bibl. Musik. Akad:s bibl.
7. Cantate: "Ljud av sälla Odens röst". (Kör o. ork.). All. mod. C. $\frac{3}{4}$. — Mus. Akad:s bibl.

III. SMÄRRE VOKALA VERK.

1. Das 15:te Psalm Davids: "Wer darf im Zelte deines Ruhmes sein." (2 röster o. p.) F. $\frac{2}{4}$. — Mus. Akad:s bibl.
2. "Fern von Euch, nur in der Hand der Einen." Discantstimme (mit Pf.). E. Mus. Akad:s bibl.
3. "Die Geburts Feyer einer Mutter" (sopr., ten. o. p.). And. c. espress. C. — Mus. Akad:s bibl.
4. "I tingens hvirvelflod." Rec. o. aria. (Ten.-solo m. ork.) And.tino. B. $\frac{2}{4}$. Mus. Akad:s bibl.
5. "Sörj ej den gryende dagen förut". (1 röst o. p.) Mus. Akad:s bibl. Tryckt i Sv. Sång 1900.
6. "Sjung du! Hvad då?" Trio. f. 2 ten. o. basso. B. (1811.) Mus. Akad:s bibl. — Tryckt i "Sillsalaten".
7. "Versprechen ist gut". Canon f. 2 r. o. p. And. C. $\frac{2}{4}$. Mus. Akad:s bibl.

IV. ORKESTERVERK.

1. Symfoni. Adagio. c. $\frac{4}{4}$. — Allegro molto. — Largo. Ass. $\frac{2}{4}$. — Menuetto. C. $\frac{3}{4}$. — Trio. — Finale. All. c. spir. C. $\frac{2}{4}$. — Endast violinstämman i behåll i K. Teaterns bibl.
2. Symfoni tillägn. greve Skiöldebrand. Adagio. g. $\frac{4}{4}$. All. c. brio. — Andante. G. $\frac{3}{8}$. — Menuetto. Allegro. g. $\frac{3}{4}$. — Finale. All. g. — Mus. Akad:s bibl. Partitur.
3. Symfoni "à grand orchestre" tillägn. K. Mus. Akad. Adagio maest. Ess $\frac{4}{4}$. All. spirituos. — Marché Grave. Ess. $\frac{4}{4}$. Fuga maest. Adagio. — Mus. Akad:s bibl. Part. K. Teaterns bibl. Part.
4. Symfoni "à grand orchestre" (antagligen symf. "Krig och Fred"). Adagio mesto. c. $\frac{3}{4}$. — All. con brio. C. $\frac{3}{4}$. — And. F. $\frac{2}{4}$. — Menuetto. Allegro. c. $\frac{3}{4}$. — Finale. All. viv. C. $\frac{2}{4}$. — Ms i Mus. Akad:s bibl. Tryck hos Breitk. & Härtel, Lpzg.
5. Symfoni "för full orchester". Fragment. "Förf:s död hindrade fullbordandet av denna pièce" (anteckn. av Drake). Adagio. d. $\frac{4}{4}$. — All. ass. d. $\frac{4}{4}$ (oavslutad). — Mus. Akad:s bibl.
6. Largo för ork. f. $\frac{2}{4}$. Mus. Akad:s bibl.

V. KAMMARMUSIK.

1. Tre stråkkvartetter op. 1. tillägn. E. Stenberg och fru. 1. C. 2. f. 3. F. — Ms. i Mus. Akad:s bibl.
2. Tre stråkkvartetter op. 2. tillägn. E. Drake och L. Rääf. 1. B. 2. g. 3. d. — Ms. i Mus. Akad:s bibl. Nr 2 tryckt hos Breitk. & Härtel, Lpzg.
3. Tre stråkkvartetter op. 3. 1. c. 2. G. 3. A. — Ms. i Mus. Akad:s bibl.
4. Fuga för stråkkvartett. c. — Ms. i Mus. Akad:s bibl.
5. Pianokvartett (beteckn. op. 3, alltså lika med tre stråkkv.). g. — Ms. i Mus. Akad:s bibl. Tryckt hos Breitk. & Härtel, Lpzg.
- 6 a. Stråksextett (2 vo. 2 va. vc. kb.). f. — Ms. i Mus. Akad:s bibl. och i Musikhist. Museet, Sthlm.
- b. Blåssextett (klar., bh. el. basettorn, vo, va, vc, kb.). f. (samma som föreg.). — Ms. i Mus. Akad:s bibl. Tryckt hos Breitk. & Härtel, Lpzg.

KÜSTERS KOMPOSITIONER.

I. SCENISK MUSIK.

Henrik IV. Premiär å k. teatern 19 dec. 1810.

Overture.

Akt. I.	1. Cavatina.	7. Quintetto o. melodram.
	2. Aria.	8. Aria.
	3. Poco allegretto.	Akt. III. 9. Duettino.
	4. Aria.	10. Rec.: "De åskor".
	5. Duetto.	11. Duettino.
Akt. II.	6. Largo cantabile.	12. Finale.

Intermezzo mellan II. och III. akten.

Orkesterstämmor i K. Teaterns bibl.

II. KANTATER.

1. Cantate för freden: "Det var en tid, ack, ännu blöda såren". Uppförd 15 april 1810. Tryckt i klaverutdrag med text i Musik. Tidsfördrif 1810 nr 11—15.

[2. Cantate f. Karl Augusts begravning d. 20 juni 1810; ej bevarad.]

[3. Cantate f. mottagandet av Karl Johan hösten 1810; uppf. 7 maj 1811; ej bevarad.]

III. SMÄRRE VOKALA VERK.

[1. Duett, uppf. 30 maj 1810; ej bevarad.]

[2. Chor, uppförd 30 maj 1810; ej bevarad.]

3. Canon. Terzett: "C c, d c, e c". Tryckt i Sillsalaten utg. av P. Westerstrand (c. 1831), s. 13.

IV. ORKESTERVERK.

[1. Symfoni, uppf. 30 maj och 1 dec. 1810; ej bevarad.]

[2. Ouverture för stor orkester, uppf. 7 maj 1811; ej bevarad.]

[3. Solo för fagott med orkester, uppf. 30 mars 1811; ej bevarad.]¹

¹ Eggerts och Küsters verksamhet i Stockholm är utarbetad av T. Norlind med ledning av konsertstatistiken, vilken för tiden intill 1810 är utförd av G. A. Moberg och fr. o. m. 1810 av Birgit Guston; kompositionsförteckningarna äro utförda av Sten Broman. Dessutom har för de sceniska verken anlitats svensk mus. teaterbibliografi av Sven Lindström.